

ЗБІРНИК

НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЛУГАНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

**№4(12)
1999**

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

Збірник наукових праць Луганського державного аграрного
університету//Видавництво " Русь", 1999. - N 4 (12).

До збірника наукових праць вміщено результати наукових досліджень з проблем сільськогосподарської науки, які проводилися в 1998 році вченими, аспірантами та співробітниками Луганського державного аграрного університету та інших вузів і науково-дослідних установ.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор - ректор університету професор Ткаченко В.Г.

Заступник відповідального редактора - проректор з наукової роботи доцент Алексєєв В.П.

Відповідальний секретар - кандидат економічних наук професор Наумов Ю.Ф.

Технічний секретар - Соколова Л.І.

Галузь науки - сільськогосподарські науки

Голова редакційної ради - Дранішев М.І., доктор с.-г. наук, професор, Луганський ДАУ

Заступник голови - Дьяченко Л.С., доктор с.-г. наук, професор, Луганський ДАУ

Відповідальний секретар - Гелюх В.М., канд. с.-г. наук, доцент, Луганський ДАУ

Члени редакційної ради:

Агентьєва Л.І. - доктор с.-г. наук, професор, Луганський ДАУ

Коваленко В.П. - доктор с.-г. наук, професор, Херсонський ДАУ

Доротюк С.М. - доктор с.-г. наук, професор, Харківський НДІ тваринництва УААН

Котелджи Г.П. - доктор с.-г. наук, професор, Сумський ДАУ

Несмачна Г.О. - доктор с.-г. наук, Луганський НДІ агропромислового виробництва

Полфьоров Б.В. - доктор с.-г. наук, професор, Луганський ДАУ

Рубан Ю.Д. - доктор с.-г. наук, професор, Харківський ЗВІ

Конопля М.І. - доктор с.-г. наук, професор, Луганський ДПУ

Белогурова В.І. - кандидат с.-г. наук, доцент, Луганський ДАУ

Кочетков В.С. - кандидат с.-г. наук, професор, Луганський ДАУ

Денисенко А.І. - кандидат с.-г. наук, доцент, Луганський ДАУ

Захаренко О.І. - кандидат с.-г. наук, доцент, Луганський ДАУ.

Друкується за рішенням Вченої ради Луганського ДАУ.

Збірник включений до переліку N 3 наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт (з постанови президії Вищої атестаційної комісії України від 11 вересня 1997 р., N 2/7).

Свідоцтво про державну реєстрацію ЛГ N 427.

©Луганський державний аграрний університет, Міністерство
агропромислового комплексу України, 1999.

©Видавництво «Русь»

уточнити потребу в кормах для стада з змінюючимся поголов'ям. Для цього весь стойловий період розбивають на декількох складових періодів: період до першої реалізації молодняка; період від першої до другої реалізації і т. д. до кінця стойлового періода. Оскільки на початок кожного наступного періода поголів'я стада буде зменшуватися і можливо не доведеться скорочувати поголів'я дойного стада.

Повна інформація про результати розрахунків, приводима в комп'ютерній роздрукованій формі, займає три друковані сторінки. Довготривале виконання одного повного циклу розрахунків – 10...15 хвилин.

УДК 636.082.4

Т.В. Підпала

ОЦІНКА ПЛЕМІННОЇ ЦІННОСТІ БУГАЇВ ЗА ПОСІДНАНИМИ ОЗНАКАМИ У ЇХ ДОЧОК

В селекційній роботі з молочною худобою виявлення племінної цінності бугаїв проводиться за їх походженням, індивідуальними якостями та по продуктивності їх дочок. Найбільш надійною вважається оцінка по нащадкам, яка визначається шляхом порівняння дочок бугая з ровесницями або порівнянням дочок бугая з їх матерями. В практичній селекції широко використовується спосіб дочки-ровесниці, тому що нівелюється дія факторів навколишнього середовища на дочок та порівнюваних з ними тварин.

Бугаї, які передають своїм нащадкам не тільки високі показники молочної продуктивності, а й підвищений рівень відтворювальних здібностей, вважаються особливо цінними для скорішого поліпшення порід великої рогатої худоби. Тому важливим насамперед є визначення-серед яких генотипів найбільше зустрічається таких плідників?

Відповідь на це питання можна одержати, якщо проаналізувати дані продуктивності та групової структури дочок бугаїв, які використовувалися в племінних господарствах на протязі тривалого часу.

Наші дослідження проведені в племінних стадах червоної степової худоби держплемзаводу "Малинівка" Донецької, ПАК "Зоря" і КСП "Лідія" Херсонської областей. Матеріалом послужили дані по молочної продуктивності 2699 первісток, які були дочками 59 бугаїв червоної степової, англійської, червоної датської, червоно-рябої голштинської порід та їх помісей. Ці плідники використовувалися при розведенні червоної степової худоби в стадах в період з 1975 по 1990 роки.

Племінну цінність бугаїв оцінювали за методикою О.П. Полковникової (1997), згідно якої продуктивність відображали середніми показниками надою і вмісту жиру в молоці за першу лактацію усіх дочок кожного бугая, а для вивчення особливостей їх групової структури використовували дані про рівень молочності "А" = вихід молочного жиру за 1 лактацію: кількість днів 1 лактації і показник їх відтворювальної здатності $KB3 = 365$ днів року: дні між першим та другим отеленнями. Поєднання напрямків відхилень функціональних показників "А" та $KB3$ кожної корови від середньої величини по материнському поколінню в бік плюс (1) та мінус (2) розподілило корів на чотири групи: 1-1, 1-2, 2-1, 2-2. Оцінці підлягали дві особливості структури: питома вага корів групи "1-1", у якій поєднуються плюс – відхилення від середнього рівня в поколінні по "А" та $KB3$, і сумарна питома вага корів в трьох групах – $(2-1)+(1-1)+(1-2)$, яка об'єднує кількість дочок з плюс – відхиленнями по одній або обом функціям. Кожну із них оцінювали 5-ю балами, а категорію племінної цінності бугая-батька встановлювали по сумі балів.

Продуктивність, виражена середніми показниками надою та вмісту жиру в молоці за першу лактацію по всім дочкам бугаїв в розрізі порід та порідних поєднань, наведена в таблиці 1.

1. Результати використання бугаїв-плідників в племінних стадах червоної степової худоби в період 1975-1990 роки ($\bar{x} \pm m$)

Порода й порідність бугаїв	Кількість		Показники за 1 лактацію	
	бугаїв	їх дочок	надій, кг	вміст жиру в молоці, %
Держплемзавод "Малинівка"				
Червона степова, чистопорідна	6	171	4051±80,2	3,81±0,02
Англєрська, чистопорідна	1	29	4676±221,5	3,96±0,04
Червона датська, чистопорідна	1	26	4589±193,8	4,14±0,03
Червоно-ряба голштинська, чистопорідна	3	103	5091±121,7	3,79±0,01
ПАК "Зоря"				
Червона степова, чистопорідна	2	87	4038±142,6	3,92±0,04
Англєрська, чистопорідна	14	694	4282±121,7	4,12±0,04
Помісні: червона степова + англєрська	7	334	4577±149,9	4,01±0,03
Червоно-ряба голштинська, чистопорідна	5	213	5123±201,2	3,87±0,02
КСП "Лідія"				
Червона степова, чистопорідна	4	137	3885±87,0	3,89±0,02
Англєрська, чистопорідна	3	217	4219±76,0	3,90±0,01
Помісні: червона степова + англєрська	5	262	4010±67,8	3,88±0,01
Червона датська, чистопорідна	8	426	3992±54,1	3,89±0,01

Значне збільшення надою слід відмітити у дочок, одержаних від чистопорідних червоно-рябих голштинських плідників. В порівнянні з первістками, які походять від батьків чистопорідних червоних степових, англєрських, червоних датських і помісей (червона степова + англєрська)

ни переважають відповідно на 1238-1072, 447-904, 534-1131 кг (різниця зогідні), але поступаються по жирномолочності. Це одна із небажаних ознак пштинської породи.

Проте вона зумовлена не тільки генетичними факторами, а ще: й умовами середовища (годівля, доїння та інше). Англєрські чистопорідні бугаї передають своїм нащадкам високий рівень розвитку жирномолочності. Але зність плідників значно зростає, якщо нащадки успадковують від них як підвищеними рівень продуктивності, так і відтворювальної здатності.

Аналіз групової структури дочок по "А" та КВЗ і її особливостей (бл.2) показав, що найбільше цінних в племінному відношенні бугаїв є серед стопорідних англєрських плідників. Від них одержано найбільше корів-чок, які поєднують високі показники продуктивних та репродуктивних устей й складають групу "1-1", їх питома вага відповідно склала 38, 44 і %. Крім того, від них одержано найменше дочок, які характеризуються зькими показниками молочності та відтворювальної здатності. Питома вага таких корів в групі "2-2" склала 13% (ПАК "Зоря") і 14 % (КСП "Лідія"). Якщо бугаїв червоної степової породи, то слід відмітити, що їх дочки мають їри відтворювальні якості. В групі "2-1", яка поєднує корів з низьким рівнем молочності, але підвищеним показником плодючості, питома вага дочок склала 42% ("Малинівка") і 40% (ПАК "Зоря").

Високу племінну цінність англєрських бугаїв-плідників підтверджують ож дані сумарної питокої ваги корів в трьох групах - (2-1)+(1-1)+(1-2), яка склала 87% (ПАК "Зоря") і 86% (КСП "Лідія"). До того ж, серед них є більше плідників першої категорії за якістю генотипу. Відносно червоних датських бугаїв слід зазначити, що вони значно погіршують відтворювальні якості у рин, питома вага дочок в групі "2-2" склала 38% ("Малинівка") і 44% (КСП "Лідія").

ВИСНОВКИ

Таким чином, із результатів досліджень видно, що на сучасному етапі ведення червоної степової худоби з цілю її удосконалення слід користуватися чистопорідних англєрських бугаїв. В окремих стадах кливе застосування плідників червоно-рябої голштинської породи, але вони повинні бути першої категорії за якістю генотипу. Інакше, одержані помісні телята будуть мати недостатні відтворювальні якості та характеризуватимуться послабленою пристосованістю до місцевих умов середовища. Більш детального обґрунтування потребує доцільність виставлення червоних датських бугаїв для поліпшення червоної степової худоби.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Полковникова А.П. Способ оценки качества генотипа быка-производителя. – Госпатент Украины, изобретение №15061А, 1997.

2. Результати оцінки генотипу бугаїв по особливостям грулової структури їх дочок

Племінне господарство	Порода, порідність бугаїв	Кількість		Питома вага корів-дочок в групах, %				Структура груп в %			% бугаїв по категоріям		
		бугаїв	їх дочок	2-1	1-1	1-2	2-2	1-1	(2-1)+(1-1)+ (1-2)		перша	друга	третя
									1-1	1-2			
Держплем-завод "Малинівка"	Червона степова, чистопорідна	6	171	42	28	11	19	28	81	17	50	33	
	Англєрська, чистопорідна	1	29	14	38	27	21	38	79	100	-	-	
	Червона датська, чистопорідна	1	26	23	16	23	38	16	62	-	-	100	
	Червоно-ряба голштинська, чистопорідна	3	103	18	33	21	28	33	72	33	-	67	
ПАК "Зоря"	Червона степова, чистопорідна	2	87	40	29	14	17	29	83	50	-	50	
	Англєрська, чистопорідна	14	694	20	44	23	13	44	87	79	7	14	
	Помісні: червона степова+англєрська	7	334	22	32	24	22	32	78	43	14	43	
	Червоно-ряба голштинська, чистопорідна	5	213	20	22	29	29	22	71	20	-	80	
КСП "Лідія"	Червона степова, чистопорідна	4	137	13	21	40	26	21	74	25	-	75	
	Англєрська, чистопорідна	3	217	11	32	43	14	32	86	67	-	33	
	Помісні: червона степова+англєрська	5	262	11	31	41	17	31	83	80	-	20	
	Червона датська, чистопорідна	8	426	14	16	26	44	16	56	12	13	75	

43. Лысенко П. А., Кацы Г. Д., Захаренко А. И. Интенсивность роста телочек черно-пестрой породы и ее помесей с голштинами	139
44. Пермигина И. И., Пермигин М. Ф., Цыганкова С. А. Применение персональных компьютеров для управления кормовыми запасами	142
45. Підпала Т. В. Оцінка племінної цінності бугаїв за поєднаними ознаками у їх дочок	145
46. Савчук Е. В., Наумочкина А. В., Змиев В. В., Нестеренко В. В. Селекционно-генетическая взаимосвязь признаков молочной продуктивности и плодовитости коров	149
47. Сызык Т. Л. Стимулирующее действие ГАК на воспроизводительные способности баранов	152
48. Сивик Т. Л., Сивик А. Е. Вплив гіпергалинної аквакультури на показники вовнової продуктивності асканійських овець таврійського типу	156
49. Шацкая Л. И. Рост и развитие телок при разных способах содержания	159
50. Шуваяев Г. В., Похил В. И., Калиниченко А. А., Задорожная Е. Н. Гистоструктура кожи и качество овчин мясо-шерстных овец	162

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ЛУГАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Сільськогосподарські науки

Сдано в набор 24.06.1999 г. Подписано к печати 29.06.1999 г. Формат 60x84 1/16
 Бумага Polspeed Гарнитура Times
 Печать Pripot RICON Усл. п.л. 14,0 Тираж 100 экз.
 Заказ Цена договорная

Отпечатано в издательстве «Русь»
 343018, г. Луганск, ул. 18-линия, 40, изд-во «Русь», АОЗТ «Укрроспромаш»